

๑.๔๗ หนามพรหม

ชื่อท้องถิ่น	หนามพรหม
ชื่ออื่นๆ	ขี้แฮด (ภาคเหนือ); พรหม, หนามพรหม (ภาคกลาง)
ชื่อวิทยาศาสตร์	<i>Carissa spinarum</i> L.
ชื่อพ้อง	<i>Carissa cochinchinensis</i> Pierre ex Pit., <i>C. laotica</i> Pit. var. <i>ferruginea</i> Kerr
ชื่อวงศ์	APOCYNACEAE
ชื่อสามัญ	Conkerberry, Bush Plum

รหัสพรรณไม้ ๑-๖๓๑๑๙๐๖-๑๓-๐๔๗ จำนวนที่พบ ๑ ต้น

สถานภาพ (IUCN) พบทั่วไป (Least Concern: LC)

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์

ไม้พุ่มหรือรอเลื้อย สูงได้ถึง ๕ เมตร กิ่งเกลี้ยงหรือมีขนละเอียด มีหนามยาว ๑-๓ เซนติเมตร บางครั้งแยก ๒ ง่าม ปลายง่ามมักแยก ๒ แฉก ใบเรียงตรงข้าม รูปไข่ รูปไข่กลับ หรือเกือบกลม ยาว ๑.๕-๕.๕ เซนติเมตร ปลายแหลมมน มีติ่งแหลม โคนรูปปลีมาถึงกลม แผ่นใบหนา เกลี้ยงหรือมีขนประปราย เส้นแขนงใบข้างละ ๒-๕ เส้น ก้านใบยาว ๑.๕-๔.๕ มิลลิเมตร ดอก ช่อดอกแบบช่อกระจุกออกตามซอกใบหรือปลายกิ่ง ยาว ๑.๕-๔ เซนติเมตร กลีบเลี้ยง ๕ กลีบ รูปไข่ ยาว ๑.๕-๓ มิลลิเมตร ปลายแหลม กลีบดอก ๕ กลีบ เรียงซ้อนทับกัน ด้านขวาในตาดอก ดอกบานรูปดอกเข็ม หลอดกลีบยาว ๐.๕-๒ เซนติเมตร ด้านในเกลี้ยงหรือมีขนสั้นนุ่ม กลีบรูปไข่หรือรูปขอบขนาน ยาว ๐.๒-๑.๕ เซนติเมตร ขอบมีขนครุย เกสรเพศผู้ ๕ อัน ไม่ยื่นพ้นปากหลอดกลีบดอก ก้านชูอับเรณูสั้นมาก อับเรณูยาว ๑-๒.๕ มิลลิเมตร ไม่มีจานฐานดอก รังไข่ ๒ ช่อง เชื่อมติดกัน เกลี้ยงหรือมีปุ่มประปราย แต่ละช่องมีออวุล ๒ เม็ด ก้านเกสรเพศเมียยาว ๐.๓-๑.๑ เซนติเมตร รวมยอดเกสร ผลสดรูปไข่หรือเกือบกลม ส่วนมากยาว ๑-๒ เซนติเมตร สีแดงอมชมพู สุกสีดำ มีประมาณ ๔ เมล็ด การกระจายพันธุ์พบที่แอฟริกา เอเชีย ออสเตรเลีย และหมู่เกาะแปซิฟิก ในไทยพบทุกภาค ขึ้นตามชายป่า หรือบนเขาหินปูน ความสูงถึงประมาณ ๑๐๐๐ เมตร มีความผันแปรสูงโดยเฉพาะขนาดของใบ ดอก และผล

การใช้ประโยชน์ในท้องถิ่น

• สรรพคุณ

๑. ใบ และผล มีสารสกัดที่ช่วยต้านไวรัสตับอักเสบ ต้านการอักเสบ และลดอาการไขข้ออักเสบ
๒. แก่นหนามพรหมมีรสมันเบื่อ มีสรรพคุณเป็นยาบำรุงกำลัง ทำให้ร่างกายแข็งแรง (แก่น) ส่วนเนื้อไม้มีรสเฝื่อนมันขมฝาด ใช้ปรุงเป็นยาบำรุงกำลัง ทำให้ร่างกายแข็งแรงได้เช่นเดียวกับแก่น (เนื้อไม้)
๓. แก่นมีสรรพคุณช่วยบำรุงไขมัน (แก่น)
๔. ตำรับยาพื้นบ้านอีสานจะใช้รากของต้นหนามพรหมผสมกับลำต้นไผ่ไก่ นำมาต้มกับน้ำดื่มเป็นยาแก้ริดสีดวงทวาร ใช้ผสมกับรากไผ่ไก่ และรากนมแมว ต้มกับน้ำดื่มเป็นยาแก้ริดสีดวงในจมูก (ราก)

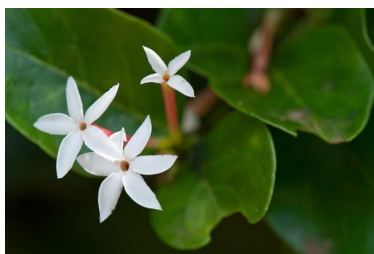
ภาพที่ ๔๗ แสดงลักษณะทางพฤกษศาสตร์ของ หนามพรม



ลักษณะวิสัย



ใบ



ดอก



ผล

แหล่งอ้างอิง :

๑. กลุ่มงานพฤกษศาสตร์ป่าไม้ สำนักวิจัยการอนุรักษ์ป่าไม้และพันธุ์พืช กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช. (๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๐). “สารานุกรมพืชในประเทศไทย, หนามพรม”.
<https://botany.dnp.go.th/detaildict.html?wordsLinkno=๕๙๘๓&words=หนามพรม&typeword=word>

๒. เมตไทย. (๑๕ กรกฎาคม ๒๕๖๓). “หนามพรม สรรพคุณและประโยชน์ของต้นหนามพรม ๓ ข้อ!”.
<https://medthai.com/หนามพรม/>